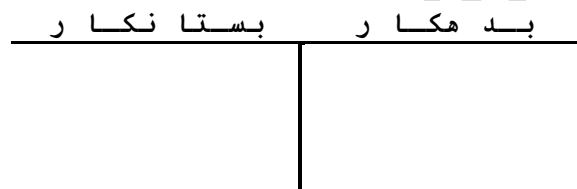

کلمه **معین** (Moeen) که در این متن زیاد از آن استفاده خواهیم کرد و پروژه اکسل پیش رو نیز به همین نام می باشد، یک عنوان حسابداری است که به معنی مشخص کننده حساب به کار برده میشود در واقع حساب "معین"، زیر حساب یا یک حساب فرعی از یک عنوان اصلی حساب می باشد، به عنوان مثال بانک یک حساب اصلی و حساب پس انداز یا جاری حسابهای زیر مجموعه آن می باشند در این حالت گفته میشود: "حساب بانک، معین پس انداز" که نشان دهنده حساب خاصی از مجموعه حسابهای بانکی می باشد، معمولاً در حسابداری موسسات، هر حساب معین با یک کد تعریف میشود.

این برنامه، یک قالب برای ثبت وقایع مالی شخصی میباشد که آمار و نمودارهایی از اطلاعات وارد شده ارائه می دهد. در این برنامه، از حسابداری دوطرفه یا دوبل استفاده میشود لذا لازم است در حد نیاز با اصطلاحات و روشهای این نوع حسابداری آشنا شویم. ممکن است برخی توضیحات برای شما نامفهوم باشد، با این حال مقاله را تا انتها دنبال نمایید در ادامه مطالب با ذکر مثالهایی تلاش شده تا حد امکان ابهامات موجود برطرف گردد، همچنین با شروع کار با برنامه با اصول پایه ای حسابداری به شکل ملموس تری آشنا خواهید شد.

در حسابداری دوطرفه هر حساب به صورت یک جدول دو ستونی با عناوین بدهکار (ستون سمت راست) و بستانکار (ستون سمت چپ) تعریف شده و به شکل حرف T ترسیم میشود.

نکته: عنوان حساب در حسابداری از معنای عام آن گسترده تر است. در حسابداری به مجموعه دریافت و پرداختها و یا انتقالات وجوه که مربوط به یک مآخذ خاص میباشد عنوان یک حساب داده می شود، برای مثال حساب نقد یا صندوق، نشانگر مجموعه دریافت و پرداختهای نقدی میباشد و یا واریز، برداشت یا انتقال از حسابهای بانکی با عنوان حساب بانک ثبت میشود. (در صورتیکه چند حساب بانکی وجود داشته باشد میتوان هر یک از این حسابها را جداگانه با نام خاص خود ثبت نمود). یا مثلاً وجوهی که حاصل از درآمد میباشد در حسابی با عنوان درآمد ثبت میگردد.

نکته: عناوین بدهکار و بستانکار در حسابداری مفاهیمی جدا از آنچه معمولاً برای بدهکار و بستانکار (طلبکار) به کار برده میشود دارند بنابراین بهتر است پیش زمینه ذهنی درخصوص این عناوین را در رابطه با حسابداری کنار بگذاریم در واقع میتوان گفت این عنوانها در حسابداری عنوان یا تیتیر قراردادی برای هر یک از طرفهای جدول T شکل یک حساب می باشند.

در حسابداری دوبل یا دو طرفه یک گردش مالی در دو حساب ثبت شده و به صورت قراردادی ثبت آن به گونه ای انجام میشود که جمع دو طرف (بدهکار و بستانکار) در حسابهای مختلف در نهایت برابر یا موازنه باشند و حاصل جمع ستون راست (بدهکار) که میتوان علامت مثبت (+) را برای آن در نظر گرفت با ستون سمت چپ (بستانکار) با علامت منفی (-) برابر یا صفر باشد. به عنوان مثال اگر در یک حساب، مبلغ در سمت بدهکار ثبت شود در حساب، یا حسابهای دیگر در سمت بستانکار ثبت میشود به شکلی که جمع مبالغ بدهکار و بستانکار مربوط به یک تراکنش با هم برابر باشند.

مثال: درآمدی که به حساب بانک ما واریز میگردد در حساب مربوطه یعنی بانک ثبت میشود از طرفی چون مربوط به درآمد است باید در حساب درآمد نیز ثبت گردد.

به طور کلی اضافه شدن یک مبلغ به داراییهای ما به دو علت صورت می پذیرد: این افزایش یا حاصل درآمد است یا بدهی (قرض) ، بنابراین هرگونه مفرری و درآمد از قبیل حقوق و یا به اصطلاح "پول تو جیبی" یا سود سپرده بانکی، سود فروش و از این قبیل موارد در حساب درآمد ثبت میگردند و میالغی که به عنوان قرض یا وام باید پس داده شوند در حساب بدهی یا "حسابهای پرداختنی" نوشته میشوند.

و در خصوص کسر شدن مبلغ از حساب دارایی های ما ممکن است این مبلغ به عنوان قرض پرداخت شده باشد که در حسابهای دریافتنی ثبت می شود ، یا ممکن است جهت خرید کالای سرمایه ای هزینه شده باشد که در این صورت مبلغ دارایی از نقد یا بانک خارج شده و مثلاً به دارایی های غیر نقد اضافه میشود و در صورت ایجاد هزینه مصرفی نیز در بخش هزینه ها ثبت می گردد.

حسابهای مختلف در این پروژه به چهار گروه کلی **دارایی**، **بدهی**، **درآمد** و **هزینه** تقسیم میشوند و هر گروه از این حسابها دارای خواصی به شرح زیر میباشند:

1. دارایی: این نوع حسابها همانطور که از نام آن پیداست مربوط به انواع داراییهای ما هستند شامل داراییهای نقدی، حسابهای بانکی، اوراق بهادار شامل سهام و گواهی سپرده و غیره، سکه، ارز، انواع داراییهای منقول از قبیل اتومبیل و غیر منقول مثل ملک و سایر داراییهایی که جنبه مصرفی نداشته و به نوعی سرمایه هستند و همچنین طلب ما از سایر افراد که به نوعی دارایی قابل وصول ما هستند تمامی این موارد شامل دارایی های ما هستند که سرعت و قابلیت نقد شوندگی هریک متفاوت است.

در این دست حسابها به صورت قراردادی افزایش ها در ستون سمت راست (بدهکار) و کاهش ها در ستون سمت چپ (بستانکار) ثبت میشوند مثلاً اگر 1,000 ریال سود سپرده به حساب بانکی ما واریز شود این عدد در ستون سمت راست حساب بانک ثبت میشود و در صورت برداشت مبلغ 500 ریال از حساب بانک این مبلغ در ستون سمت چپ ثبت میشود و در نهایت جهت به دست آوردن مانده حساب بانک جمع ستون سمت چپ را از جمع ستون سمت راست کسر می کنیم:

بستانکار (-)	بدهکار (+)
	ریال 1,000
ریال 500	
	ریال 500

$$500 - 1.000 = 500$$

البته همانطور که گفته شد هر یک از این رویدادهای مالی (واریز سود و یا برداشت از حساب) علاوه بر حساب بانک در حساب دیگری نیز ثبت میشود که بعداً توضیح داده خواهد شد.

ویژگی دیگر حسابهای دارایی این است که مانده این حسابها باید بدهکار یا مثبت باشد یعنی جمع ستون بدهکار بزرگتر از جمع ستون بستانکار باشد و پس از کسر جمع ستون سمت چپ از جمع ستون سمت راست عدد به دست آمده مثبت باشد ،توجه این ویژگی هم روشن است زیرا دارایی نمیتواند منفی باشد مثلاً در حالت معمول مانده حساب بانکی نمیتواند منفی باشد و یا موجودی نقدی ما همواره مقداری بزرگتر یا مساوی صفر است. همچنین طبق فرمول اصلی حسابداری (از راست به چپ): **دارایی = سرمایه + بدهی** که میتوان آنرا به این شکل نوشت :

$$\text{سرمایه} = \text{دارایی} - \text{بدهی}$$

در این فرمول دارایی عددی مثبت است که افزایش آن اثر افزایش بر سرمایه دارد.

2. بدهی: این دست حسابها نیز همانطور که عنوانشان گویاست بیان کننده تعهدات مالی ما به دیگران هستند مانند وامهای بانکی ، بدهی به افراد و غیره

در این دسته از حسابها که میتوان گفت ماهیت عکس حسابهای دارایی را دارند افزایش ها در سمت چپ و کاهش ها در سمت راست ثبت میشوند که این حالت به خاطر موازنه شدن جمع ها بصورت قراردادی تعریف شده است مثلا افزایش بدهی در قسمت بستانکار و کاهش آن در سمت بدهکار حساب ثبت میگردد.

مانده این نوع حسابها بستانکار، یا منفی میباشند زیرا طبق فرمول فوق، کاهنده ی سرمایه ما هستند.

3. هزینه : حسابهای هزینه ای مانند دارایی دارای ماهیت بدهکار هستند یعنی بصورت قراردادی افزایش آنها در سمت بدهکار (راست) و کاهش آنها در سمت بستانکار (چپ) ثبت میشود .

4. درآمد: حسابهای درآمدی عکس هزینه و ماهیت بستانکار دارند یعنی افزایش آنها در سمت چپ یا بستانکار و کاهش آنها در سمت راست ثبت میگردد.

چند نمونه ثبت رویداد مالی در سیستم حسابداری دابل

مثال: مبلغ 100,000 تومان از حساب بانک خود به شخص الف قرض میدهیم، ثبت های مربوطه به شکل زیر میباشد:

ب ا ن ک	
بدهکار (+)	بستانکار (-)
	1,000,000 ریال

طلب از الف	
بدهکار (+)	بستانکار (-)
1,000,000 ریال	

همانطور که مشاهده میشود ستونهای راست و چپ در این دو حساب برابر با 1,000,000 ریال بوده که با توجه به علامت مثبت و منفی، جمع کلی برابر با صفر میباشد.

در واقع برابر شدن جمع گردشهای بدهکار و بستانکار در کلیه حسابها، کنترلی جهت بررسی درست بودن ثبت حسابها می باشد.

مثال: مبلغ 500,000 ریال بابت خرید ملزومات از موجودی نقدی خود پرداخت میکنیم:

نقد	
بدهکار (+)	بستانکار (-)
	500,000 ریال

هزینه	
بدهکار (+)	بستانکار (-)
500,000	

ثبت 500,000 ریال در قسمت بستانکار حساب نقد نشان میدهد که مبلغ 500,000 ریال از حساب نقد ما کسر شده است و برای ثبت در حساب هزینه نیز با توجه به اینکه باید طرفهای بدهکار و بستانکار برابر باشند مشخصا باید مبلغ فوق در ستون سمت راست یعنی بدهکار ثبت گردد که با تعاریف قبلی نیز منطبق می باشد.

مثال: مبلغ 400,000 ریال از مبلغی که به شخص الف قرض داده ایم نقداً پس میگیریم:

طلب از الف	
بدهکار (+)	بستانکار (-)
	400,000 ریال

نقد	
بدهکار (+)	بستانکار (-)
400,000 ریال	

درواقع طلبی که از الف داشته ایم به میزان 400,000 ریال کسر و به دارایی نقد ما 400,000 ریال اضافه شده است.

مثال: مبلغ 300,000 ریال بابت خرید ملزومات هزینه میکنیم که 100,000 ریال آن نقد و مبلغ 200,000 ریال آنرا با کارت بانکی پرداخت میکنیم:

هزینه (ملزومات)	
بدهکار (+)	بستانکار (-)
300,000 ریال	

نقد	
بدهکار (+)	بستانکار (-)
	100,000 ریال

بانک	
بدهکار (+)	بستانکار (-)
	200,000 ریال

در این مثال ثبت بستانکار در دو حساب جداگانه ثبت شده است ولی در نهایت طرفها در مجموع این سه حساب با هم برابرند.

مثال: مبلغ 5,000,000 ریال وام به حساب بانک ما واریز میشود:

بانک	
بدهکار (+)	بستانکار (-)
5,000,000 ریال	

وام (سند پرداختنی)	
بدهکار (+)	بستانکار (-)
	5,000,000 ریال

مشاهده می کنید که افزایش بدهی در سمت بستانکار ثبت شده است.

مثال : مبلغ 500,000 ریال از مبلغ وام را نقدا پرداخت می نمایم.

نقد	
بدهکار (+)	بستانکار (-)
	500,000 ریال

وام (سند پرداختنی)	
بدهکار (+)	بستانکار (-)
500,000 ریال	

در این مثال ملاحظه میکنید که کاهش بدهی (در حساب بدهی که در اینجا به نام وام میباشد) در سمت راست یا بدهکار ثبت میگردد.

مثال : مبلغ 100,000,000 ریال بابت خرید اتومبیل از حساب بانک خود پرداخت می نمایم.

بانک	
بدهکار (+)	بستانکار (-)
	ریال 100,000,000

دارایی غیر نقدی (اتومبیل)	
بدهکار (+)	بستانکار (-)
ریال 100,000,000	

در این مثال دارایی بانک مابه نوع دیگر دارایی یعنی دارایی غیر نقدی (معین اتومبیل) تبدیل می شود.

با این مقدمه مختصر از حسابداری به سراغ کار با برنامه حسابداری شخصی تحت اکسل میرویم. ابتدا شرح قسمتها ی مختلف برنامه و کاربرد آن را خواهیم دید و در انتها سعی می شود با مثالهای متنوع، ابهامات احتمالی رفع گردد.

معرفی بخشهای مختلف برنامه

پروژه **معین** شامل 8 سربرگ به شکل زیر می باشد:

analogy	balance	total	income	charge	panel	moeen	data
---------	---------	-------	--------	--------	-------	-------	-------------

شکل(3)-سربرگها

سربرگهای data و panel جهت ورود اطلاعات بوده و مابقی، مربوط به گزارشها و نمودارهای برنامه می باشند.

برگه data به عنوان ثبت **روزنامه** (اصطلاح حسابداری به معنای ثبت گردشهای روزانه و به ترتیب تاریخ) صفحه اصلی برای ورود اطلاعات تراکنشهای مالی می باشد که جهت توضیح ثبت گردشهای مالی در ادامه، شرح کامل در مورد آن را خواهیم داشت.

ثبت روزنامه						
روز	ماه	شرح	حساب	معین	بدهکار (مثبت)	بستانکار (منفی)

شکل(4)-برگه data

برگه panel جهت معرفی حسابهای معین (زیر حسابها) و مقایسه با ارقام سال قبل می باشد:

عنوان											
طرف	نقد	بانک	بهادار	غیرنقد	طلب	سند.د	بدهی	سند.پ	درآمد	س.درآمد	هزینه سال قبل
											ریال ۱

شکل(5)-برگه panel

در این برگه (شکل 5)، حسابهای اصلی از قبل تعریف شده اند که بدین شرح می باشند:

طرف حساب (مختصرا طرف.ج)، نقد، بانک، بهادار، غیرنقدی، طلب، سند دریافتنی (به اختصار سند.د)، بدهی، سند پرداختنی (سند.پ)، درآمد، سایر درآمدها (به اختصار سند.د)، که منظور از آن،درآمد سرمایه ای می باشدو هزینه، ستون آخر نیز جهت درج هزینه های سال قبل جهت مقایسه هزینه ها می باشد که مقابل آن درج می شود.

ستونهای تحت حسابهای اصلی امکان تعریف حسابهای فرعی (زیر حسب یا معین) را دارند. برای مثال: زیر عنوان اصلی **بانک** میتوانیم حسابهای بانکی خود را درج کنیم، مثل "قرض الحسنه ملی" یا "سپرده ملت".

همینطور ذیل حساب اصلی **بهادار** میتوانیم عناوین دارایی های بهادار را درج کنیم، مثل: سکه ارز و، **غیر نقدی** مانند اتومبیل و ملک و سایر دارایی های سرمایه ای، برای **طلب**، اسامی اشخاصی که از آنها طلب داریم ، **سند دریافتنی** : چکهای اشخاص نزد ما ، **بدهی** و **سند دریافتنی**: اسامی اشخاص طلبکار و یا عنوان وامهای مختلف، برای **درآمد**: منابع درآمدمان مانند: حقوق، اضافه کار، پاداش پول تو جیبی و از این قبیل درآمدها، در ستون **س.درآمدها** : عناوین درآمدهای سرمایه ای مانند سود سپرده ، سود سهام، سود فروش، اجاره دریافتی و از این دست درآمدها که از محل سرمایه های ما ایجاد شده اند درج میشود. و در ستون **هزینه**:عنوانهایی مانند ایاب ذهاب، پوشاک، سلامت و غیره را بسته به نیاز خود درج می کنیم.

نکته: در ستونهای ذیل عنوان حسابهای اصلی ، فقط نام حسابهای فرعی (معین) درج می شود. ثبت مانده این حسابها در برگه data توضیح داده خواهد شد.

نکته: لازم نیست تمام این عنوانها در ابتدای شروع کار با برنامه درج شود و در طول زمان میتوان حسابهایی را اضافه نمود.

ارقام سال قبل	فروردین	اردیبهشت	خرداد	تیر	مرداد	شهریور	مهر	آبان	آذر	دی
حقوق و مزایا										
سایر درآمدها										
هزینه										
جمع درآمد										
جمع حقوق	جمع سایر درآمدها	جمع کل درآمد	جمع هزینه	جمع بدهی	جمع نقد و بانک	جمع بهادار	موازنه درآمد (سود و زیان)			
سال قبل										
سال جاری										

شکل (5.1)-برگه panel

در قسمت پایین جدول معرفی حسابها در برگه panel، جدولی به شکل فوق وجود دارد که در صورت نیاز به مقایسه نموداری اقلام درآمد و دارایی و هزینه با سال قبل لازم است اطلاعات مربوط به سال گذشته در قسمتهای مربوطه در جدول بصورت دستی درج شود، اطلاعات سال جاری بصورت خودکار در جداول مربوطه درج میشوند.

برگه moeen جهت مشاهده ریز گردشهای یک حساب اصلی یا یک حساب فرعی (معین) خاص می باشد :

نمایش حساب					
عنوان		بانک	معین	www.rahkareman.ir ©	
روز ماه	شرح	معین	بدهکار (مثبت)	بستانکار (منفی)	مانده

شکل (6)-برگه moeen

این برگه در واقع یکی از گزارشهای برنامه است. در بخش عنوان، نام یک حساب اصلی را از لیست بازشونده انتخاب کنید، در این حالت جزئیات تمام حسابهای فرعی زیرمجموعه نمایش داده می شود، جهت مشاهده گردشهای یک حساب فرعی خاص، پس از انتخاب حساب اصلی مورد نظر فهرست حسابهای فرعی (در صورت وجود) در لیست باز شونده در کادر معین نمایش داده شده و قابل انتخاب هستند، با انتخاب هر کدام از این حسابهای فرعی جزئیات مربوط به آن حساب نمایش داده می شود. برای مثال اگر فقط در قسمت عنوان، بانک را انتخاب کنیم گردش تمام حسابهایی که در زیر مجموعه این حساب می باشند نمایش داده می شود و برای یک حساب خاص مانند شکل از لیست بازشونده معین، نام حساب فرعی را انتخاب می کنیم (قرض الحسنه ملی در مثال شکل فوق)

[illegible]

برگه *income*: تمایش دهنده درآمد ها به تفکیک عنوان ، تاریخ و نوع درآمد از لحاظ سرمایه ای یا غیر سرمایه ای می باشد.

برگه های chart1 و chart2: مربوط به نمودارها و گزارشهای برنامه می باشند که شامل نمودار درآمد، هزینه سرمایه ای و غیر سرمایه ای و بودجه، نمودار تجمع مازاد درآمد ماهیانه، نمودار بودجه سالیانه مصرف شده هر عنوان هزینه، نمودارهای نسبت اقلام درآمد، هزینه، دارایی، نقدینگی و گزارش کلی دارایی، بدهی و سرمایه و غیره می باشند.

قبل از شروع ثبت گردشها مالی روزانه لازم است حسابها و مانده آنها را به روش زیر در برنامه ثبت کنیم.

عنوان												
طرف.	نقد	بانک	بهادار	خیر نقد:	طلب	سند د.	یدهی	سند پ.	درآمد	م. درآمد	هزینه	هزینه سال قبل
		قرض الحسنه ملت	☐	☐	☐						ریال ۱	
		قرض الحسنه رفاه	☐	☐	☐							
		قرض الحسنه ملی	☐	☐	☐							
		فرض الحسنه صادرات	☐	☐	☐							
		سرپرده مسکن	☐	☐	☐							

شکل (8)-تعریف حسابها

نکته: می توانید با کلیک راست روی هر سلول و انتخاب Insert Comment توضیحات لازم را به هر سلول اضافه کنید. (در شکل فوق شماره حساب و نام شعبه درج شده است)

پس از معرفی تمام حسابهای فرعی، مانده های اولیه این حسابها را در برگه data ثبت مینماییم.

ثبت روزنامه						
روز	ماه	شرح	حساب	معین	بدهکار (مثبت)	بستانکار (منفی)
۱	فروردین	انتقال از سال قبل	نقد	ریال ۵,۰۰۰,۰۰۰	ریال ۵,۰۰۰,۰۰۰	ریال ۵,۰۰۰,۰۰۰
۱	فروردین	انتقال از سال قبل	بانک	قرض الحسنه رفاه	ریال ۲۰۰,۰۰۰	ریال ۵,۲۰۰,۰۰۰
۱	فروردین	انتقال از سال قبل	بانک	قرض الحسنه صادرات	ریال ۳۴۴,۰۰۰	ریال ۵,۵۴۴,۰۰۰

شکل(9)-ثبت مانده حسابها

نکته: همانطور که در تعاریف مربوط به حسابداری دویل شرح داده شد در این نوع حسابداری، هر تراکنش یا گردش مالی در دو حساب ثبت می شود. در این برنامه نیز که برپایه حسابداری دویل می باشد هر گردش مالی حداقل در دو ردیف از برگه data ثبت می گردد.

برای وارد کردن مانده حسابها ابتدا تاریخ ثبت را در جدول روز و ماه ثبت نمایید، شرح دلخواهی برای ثبت افتتاحیه خود در قسمت شرح وارد کنید، در قسمت حساب، نوع حسابی که قصد ثبت آنرا دارید از لیست بازشونده انتخاب نمایید و یا نام آنرا تایپ کنید. برای مثال حساب مورد نظرممکن است حساب بانکی یا مربوط به طلب یا بدهی های شما باشد. با انتخاب حساب اصلی ، حسابهای زیر مجموعه آن حساب که در برگه panel تعریف کرده بودید در لیست باز شونده در جدول "معین" نمایش داده میشود که باید یکی را انتخاب نمایید و یا نام آنرا تایپ کنید.

نکته: در صورتیکه اشتباهی در ورود اطلاعات صورت بگیرد با پیام خطا روبرو خواهید شد ، برای مثال در قسمت مربوط به روز، فقط اعداد 1 تا 31 مورد قبول است و یا در جدول مربوط به ماه و حساب ، باید صرفا نام ماه ها و یا حسابهای اصلی از لیست باز شونده انتخاب یا تایپ شود، همچنین در قسمت "معین" باید نام حساب فرعی را عینا مانند برگه panel وارد کنید ، در غیر اینصورت با پیغام خطایی به شکل زیر مواجه می شوید:

شکل(10)-خطا در درج حساب معین

این هشدار به این معناست که عنوان مورد نظر اشتباه تایپ شده است و یا در برگه پل، موجود نیست و باید تعریف شود.

سپس مبلغ مانده هر حساب را مقابل آن و در قسمت بدهکار یا بستانکار به شرح ذیل وارد می کنیم:

مانده حسابهای نقد، حسابهای بانکی، بهادار، غیر نقدی، طلب و سند دریافتی در قسمت بدهکار(سمت راست) درج می شوند.

مانده حسابهای بدهی و سند پرداختی در قسمت بستانکار(چپ) درج می شوند.

برای حسابهای درآمد، بدهی و سرمایه مانده اولیه ثبت نمی کنیم.

طبق شرحی که در ابتدای مقاله آورده شد، پس از اتمام ثبت هر رویداد مالی باید آخرین مانده ستون کاربرگ برابر با صفر باشد، بنابراین پس از اینکه از ثبت مانده تمام حسابها در برگه data اطمینان حاصل کردیم، با توجه به آخرین عدد ستون کاربرگ، ثبتی انجام می دهیم که مانده نهایی صفر شود. همانطور که در مثال مشاهده می کنید پس از ثبت مانده حسابهای دارایی و بدهی مانده کاربرگ مبلغ 13,492,466- می باشد، با توجه به اینکه مانده منفی است باید در ستون مثبت (بدهکار) همین عدد را وارد کنیم تا مانده نهایی صفر شود. (طبق شکل) سپس تاریخ و شرح مربوط را درج می نماییم و در ستون حساب، عنوان **طرف حساب** (به اختصار طرف، ح) را تایپ یا انتخاب میکنیم.

ثبت روزنامه						
روز	ماه	شرح	حساب	معین	بدهکار (مثبت)	بستانکار (منفی)
۱	فروردین	انتقال از سال قبل	بانک	مهر	ریال ۹۷۰,۷۳۲	ریال ۹۷۰,۷۳۲
۱	فروردین	انتقال از سال قبل	بانک	ملت	ریال ۴۰۰,۱۴۱	ریال ۱,۳۷۰,۸۷۳
۱	فروردین	انتقال از سال قبل	بانک	قرض الحسنه ملت	ریال ۱,۰۰۰,۰۰۰	ریال ۲,۳۷۰,۸۷۳
۱	فروردین	انتقال از سال قبل	بدهی	وام ازدواج	ریال ۱۵,۸۶۳,۳۳۹	ریال ۱۳,۴۹۲,۴۶۶-
۱	فروردین	انتقال از سال قبل	طرف، ح		ریال ۱۳,۴۹۲,۴۶۶	ریال ۰

شکل(11)- ثبت موازنه مانده حسابها

نکته: در اکثر ثبتها، دو طرف حساب مشخص وجود دارد برای مثال مبلغی از حساب بانک به نقد منتقل می شود(بانک-نقد) و یا مبلغی به عنوان حقوق به حساب بانک ما واریز می گردد (بانک-درآمد) و یا مبلغی به عنوان قرض بصورت نقدی دریافت می کنیم (نقد-حساب پرداختی) ولی در برخی موارد مانند ثبت مانده اولیه حسابها(مثال شکل 11)، فقط یک طرف مشخص وجود دارد که در این حالت یک

حساب مجازی با عنوان طرف حساب تعریف شده که همانگونه که در مثال فوق عنوان شد، فقط جهت صفر شدن یا به اصطلاح موازنه شدن حسابها در حالتهاى خاص کاربرد دارد.

برای ثبتهای روزمره باید در نظر داشته باشیم که مانده کاربرگ باید صفر شود بنابراین اگر یک ثبت را در ستون بدهکار انجام دادیم باید ثبت مکمل تراکنش را در ستون بستانکار ثبت نماییم.

در ادامه چند مثال در این خصوص مرور میکنیم. این مثالها را در ادامه مثال شکل 11 ثبت مینماییم:

مبلغ 500,000 ریال از قرض الحسنه ملت برای خرید ملزومات هزینه می کنیم، لازم است قبل از این ثبت عنوان ملزومات را در زیر مجموعه هزینه ها در برگه panel ثبت کرده باشیم:

ثبت روزنامه						
روز	ماه	شرح	حساب	معین	بدهکار (مثبت)	بستانکار (منفی)
۱	فروردین	انتقال از سال قبل	بانک	مهر	ریال ۹۷۰,۷۳۲	ریال ۹۷۰,۷۳۲
۱	فروردین	انتقال از سال قبل	بانک	ملت	ریال ۴۰۰,۱۴۱	ریال ۱,۳۷۰,۸۷۳
۱	فروردین	انتقال از سال قبل	بانک	قرض الحسنه ملت	ریال ۱,۰۰۰,۰۰۰	ریال ۲,۳۷۰,۸۷۳
۱	فروردین	انتقال از سال قبل	بدهی	وام ازدواج	ریال ۱۵,۸۶۳,۳۳۹	ریال ۱۳,۴۹۲,۴۶۶ -
۱	فروردین	انتقال از سال قبل	طرف.ح		ریال ۱۳,۴۹۲,۴۶۶	ریال ۰
۱	فروردین	خرید ملزومات	هزینه	ملزومات	ریال ۵۰۰,۰۰۰	ریال ۵۰۰,۰۰۰
۱	فروردین	خرید ملزومات	بانک	قرض الحسنه ملت	ریال ۵۰۰,۰۰۰	ریال ۰

شکل(12)-ثبت خرید

در ثبت فوق مشاهده میکنید که چون خرید ملزومات، هزینه می باشد؛ مبلغ را در حساب هزینه، معین ملزومات (با فرض تعریف عنوان ملزومات در زیرمجموعه هزینه در برگه panel) ثبت میکنیم با توجه به اینکه ماهیت حسابهای هزینه بدهکار می باشد، یعنی افزایش آن در ستون بدهکار (سمت راست) ثبت می شود مبلغ 500,000 را در ستون بدهکار ثبت میکنیم، برای ثبت مکمل از آنجا که دارایی "قرض الحسنه ملت" ما کم شده مبلغ فوق را در با عنوان نقد و در ستون بستانکار ثبت می کنیم (حساب نقد فاقد حساب فرعی یا معین می باشد) و همانطور که مشاهده می کنید پس از تکمیل ثبت، مانده ستون کاربرگ برابر با صفر می باشد.

مثال: در روز 6 فروردین مبلغ 200,000 ریال از حساب قرض الحسنه ملت براشت و به شخص الف قرض می دهیم:

ثبت روزنامه						
روز	ماه	شرح	حساب	معین	بدهکار (مثبت)	بستانکار (منفی)
۱	فروردین	انتقال از سال قبل	بانک	مهر	ریال ۹۷۰,۷۳۲	ریال ۹۷۰,۷۳۲
۱	فروردین	انتقال از سال قبل	بانک	ملت	ریال ۴۰۰,۱۴۱	ریال ۱,۳۷۰,۸۷۳
۱	فروردین	انتقال از سال قبل	بانک	قرض الحسنه ملت	ریال ۱,۰۰۰,۰۰۰	ریال ۲,۳۷۰,۸۷۳
۱	فروردین	انتقال از سال قبل	بدهی	وام ازدواج	ریال ۱۵,۸۶۳,۳۳۹	ریال ۱۳,۴۹۲,۴۶۶ -
۱	فروردین	انتقال از سال قبل	طرف.ح		ریال ۱۳,۴۹۲,۴۶۶	ریال ۰
۱	فروردین	خرید ملزومات	هزینه	ملزومات	ریال ۵۰۰,۰۰۰	ریال ۵۰۰,۰۰۰
۱	فروردین	خرید ملزومات	بانک	قرض الحسنه ملت	ریال ۵۰۰,۰۰۰	ریال ۰
۶	فروردین	قرض به الف	طلب	الف	ریال ۲۰۰,۰۰۰	ریال ۲۰۰,۰۰۰
۶	فروردین	قرض به الف	بانک	قرض الحسنه ملت	ریال ۲۰۰,۰۰۰	ریال ۰

شکل(13)-ثبت طلب

نکته: برای درک راحت تر روش ثبت دو طرفه می توانیم ابتدا ثبتی را که به ذهن نزدیکتر است را انجام داده و با کمک آن، ثبت مقابل را انجام دهیم. در مثال اخیر با توجه به اینکه مبلغ 700,000 ریال از حساب بانکی ما برداشته می شود مشخص است که این مبلغ در ستون سمت چپ (بستانکار) که کاهنده حسابهای دارایی می باشد ثبت میگردد بنابراین ثبت بعدی مربوط به حساب طلب در سمت مقابل یعنی بدهکار باید انجام شود.

نکته: تفاوتی در اینکه ثبت بدهکار اول انجام شود یا بستانکار وجود ندارد.

نکته: جهت ورود مبلغ در ستونهای بدهکار یا بستانکار فقط عدد را به ریال وارد کنید عبارت ریال توسط اکسل درج می شود.

مثال : مبلغ 400,000 ریال از وام ازدواج را از محل حساب ملت پرداخت نموده ایم:

ثبت روزنامه						
روز	ماه	شرح	حساب	معین	بدهکار (مثبت)	بستانکار (منفی)
۱	فروردین	انتقال از سال قبل	بانک	مهر	ریال ۹۷۰,۷۳۲	ریال ۹۷۰,۷۳۲
۱	فروردین	انتقال از سال قبل	بانک	ملت	ریال ۴۰۰,۱۴۱	ریال ۱,۳۷۰,۸۷۳
۱	فروردین	انتقال از سال قبل	بانک	قرض الحسنه ملت	ریال ۱,۰۰۰,۰۰۰	ریال ۲,۳۷۰,۸۷۳
۱	فروردین	انتقال از سال قبل	بدهی	وام ازدواج	ریال ۱۵,۸۶۳,۳۳۹	ریال ۱۳,۴۹۲,۴۶۶ -
۱	فروردین	انتقال از سال قبل	طرف ج		ریال ۱۳,۴۹۲,۴۶۶	ریال ۰
۱	فروردین	خرید ملزومات	هزینه	ملزومات	ریال ۵۰۰,۰۰۰	ریال ۵۰۰,۰۰۰
۱	فروردین	خرید ملزومات	بانک	قرض الحسنه ملت	ریال ۵۰۰,۰۰۰	ریال ۰
۶	فروردین	قرض به الف	طلب	الف	ریال ۲۰۰,۰۰۰	ریال ۲۰۰,۰۰۰
۶	فروردین	قرض به الف	بانک	قرض الحسنه ملت	ریال ۲۰۰,۰۰۰	ریال ۰
۶	فروردین	قسط وام ازدواج	بدهی	وام ازدواج	ریال ۴۰۰,۰۰۰	ریال ۴۰۰,۰۰۰
۶	فروردین	قسط وام ازدواج	بانک	ملت	ریال ۴۰۰,۰۰۰	ریال ۰

شکل (14)-ثبت قسط

برای مرور ثبت تراکنشها می توانید به نمونه های ابتدای مقاله مراجعه نمایید.

در صورت وجود ابهام، سوالات خود را در بخش دیدگاه ها در www.rahkareman.ir مطرح نمایید.